

DIPLOMADOLGOZAT

dr. Késely Dalma
Felszámolási és vagyonfelügyeleti szakközgazdász képzés

Budapest
2024

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus**

**Felszámolási és Vagyonfelügyeleti
Szakirányú Továbbképzési Szak**

A felszámoló jogállásának összehasonlítása Magyarországon és az EU-ban

Belső konzulens:	dr. Csákay Zoltán mestertanár
Külső konzulens:	dr. Kacsándi Zsolt felszámolóbiztos
Készítette:	dr. Késely Dalma SGCO-01 levelező tagozat
Intézet:	Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

**Budapest
2024**

Tartalom

1. Bevezetés.....	4
2. Szakirodalmi áttekintés	5
2.1. A felszámolási eljárásban részt vevő felek.....	5
2.1.1 A felszámoló	5
2.1.2. Az adós fogalma.....	7
2.1.3. A hitelező fogalma	8
2.2. Az EU fizetéseképtelenségi rendeleteinek áttekintése	10
2.3. A magyar fizetéseképtelenségi jogi szabályozás.....	11
2.4. A német jogi szabályozás	12
2.5. A francia fizetéseképtelenségi jogi szabályozás.....	13
3. Saját vizsgálat.....	15
3.1. A kutatás célkitűzései, forrásai és módszerei	15
3.2. A felszámoló jogállása a magyar jogban.....	16
3.2.1. A felszámoló feladata, jogállásának tényezői	17
3.2.2. A felszámoló díjazása és perköltségek viselése	18
3.2.3. Kifogás a felszámoló intézkedése ellen	18
3.3. A felszámoló jogállása a német jogban	19
3.3.1. A felszámoló jogállásával kapcsolatos különböző nézetek.....	19
3.3.2. A felszámoló perbeli legitimációja és a perköltségek viselése	20
3.3.3. Kifogás a felszámoló intézkedése ellen	21
3.4. A felszámoló jogállása a francia jogban.....	22
3.4.1. A fizetéseképtelenségi szakértők	22
3.4.2. Kifogás a felszámoló intézkedése ellen	23
3.5. A felszámoló jogállásának összevetése a magyar, német és francia jog szerint	24
3.5.1. Az eljárási költségek és a felszámolók díjazásának összehasonlítása.....	26
3.5.2. A felszámolók felelősségének összehasonlítása az Európai Unió tagállamaiban	
28	
4. Következtetések, javaslatok	29
4.1. A fizetéseképtelenségi jog harmonizációja az európai unióban.....	30
5. Összefoglalás.....	31
Jogszabályjegyzék.....	33
Irodalomjegyzék.....	34
Mellékletek.....	35

1. Bevezetés

Az utóbbi években a magyar jogalkotás és jogalkalmazás szembe kellett nézzen több kihívással is, például a fizetéseképtelenségi eljárások hatékonyságának növelésével, a bírósági eljárások gyorsításával, valamint a hitelezők érdekeinek védelmével kapcsolatban. A csődeljárások ösztönzése, illetve a felszámolási eljárások egyszerűsítése érdekében hozott törvényi változtatások célja, hogy a gazdálkodó szervezetek ne kényszerüljenek idő előtt felszámolásra, hanem legyen lehetőségük pénzügyi helyzetük stabilizálására.¹

A fizetéseképtelenségi jog jelentős változásokon ment keresztül az elmúlt évtizedekben, mind Magyarországon, mind az Európai Unióban. Az uniós joganyagokban egy elméleti változás figyelhető meg 2012 óta. Az Európai Bizottság a korábbi likvidációs célú felszámolási eljárásokról a megelőző szerkezetátalakítási eljárásokra helyezte át a hangsúlyt. Tekintettel arra, hogy az Európai Unió 27 országában mind különböző fizetéseképtelenségi eljárások, szabályozások vannak, dolgozatomban megpróbálom leszűkíteni a témakört és főként arra fogok koncentrálni, hogy milyen szabályok vonatkoznak a felszámoló jogállására az európai uniós tagállamaiban főként a magyar, a francia és német jogban. Azonban, kitérnék a teljes európai uniós szabályozásra is, valamint az uniós jog tagállamokkal történő harmonizálására is.

Magyarországon jelenleg a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv., csődtörvény, felszámolási törvény) szabályozza a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet, illetve a már bekövetkezett fizetéseképtelenségi állapotot. A hatályos csődtörvény alapvetően két fizetéseképtelenségi eljárást ismer és szabályoz: a csődeljárást és a felszámolási eljárást. E törvényt a hatályba lépése óta csaknem 150 alkalommal módosították, azonban megfigyelhető, hogy a csőd és felszámolási eljárás szabályozásának megújítása megrekedt.²

Jelen dolgozat célja nem a csődeljárás, hanem elsősorban a felszámolási eljárás bemutatása, azon belül is a felszámoló, mint az eljárásban résztvevő kulcsfontosságú fél részletes elemzése. Továbbá vizsgálja a különböző európai uniós tagállamok nemzeti fizetéseképtelenségi jogát, valamint a felszámoló jogállását. Előzőek alapján pedig készítek egy összehasonlító elemzést az említett jogterületek és a magyarországi szabályozásokról.

A dolgozat második fejezete szakirodalmi áttekintést nyújt a felszámolási eljárásban résztvevő felekről, különös tekintettel a felszámoló, az adós és a hitelezők szerepére. A fejezet kitér az

¹ Hoffman István, "A csődeljárás és a felszámolási eljárás elmélete és gyakorlata", Wolters Kluwer, 2020.

² Juhász László: Egy új csődtörvény megalkotásának egyes aktuális kérdései – I. rész-VII. rész Céghírnök HVG-

EU fizetéseképtelenségi rendeleteire, amelyek fontos jogharmonizációs eszközként szolgálnak, valamint részletesen ismerteti a magyar, német és francia jogi szabályozásokat. A fejezet célja az európai fizetéseképtelenségi jogi környezet megértése, valamint a felszámoló jogállásának nemzeti szintű szabályozása. A harmadik fejezet a kutatás célkitűzéseit, módszertanát és forrásait mutatja be, valamint részletesen összehasonlítja a felszámoló jogállását a magyar és a többi nemzeti jogban. Ez a rész kiemeli a felszámoló feladatkörének főbb elemeit, a felelősségét, a költségek viselését, valamint a felszámoló ellen indított kifogásokat. A dolgozat végül a negyedik fejezetben vonja le a főbb következtetéseket. Ez a fejezet összegzi a kutatás eredményeit, és rámutat arra, hogy a jogharmonizáció érdekében milyen további lépések lennének szükségesek a felszámoló jogállásának reformja terén.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A felszámolási eljárásban részt vevő felek

2.1.1 A felszámoló

2.1.1.1. *A felszámoló fogalma a magyar jogban*

A Csődtörvény 27/A. § (1) kimondja, hogy a „A bíróság a Hatóság által működtetett elektronikus, véletlenszerű kiválasztás elvét alkalmazó informatikai rendszer segítségével – jogszabályban meghatározott eljárási szabályok szerint – haladéktalanul kirendeli a felszámoló szervezetet (a továbbiakban: felszámoló).” Ez a bekezdés rögzíti, hogy a kirendelésnek olyan módon kell történnie, hogy az figyelembe vegye az adós gazdálkodó szervezet földrajzi elhelyezkedését, az egyes felszámolók munkaterhelését, kapacitását. Feltétele továbbá a kirendelésnek a felszámolók névjegyzékében való szereplés, ahova csak szigorú feltételek mellett, pályázat útján lehet bekerülni. Tehát a felszámolás kezdő időpontját követően a vagyoni viszonyok rendezése során felszámolóként csak az az a felszámolói névjegyzékben szereplő személy vagy szervezet vehet részt, aki rendelkezik a megfelelő képesítéssel és szakértelemmel.

A felszámolóról, a felszámoló szervezetről és a felszámolók névjegyzékéről a részletes szabályokat egy külön rendelet határozza meg. Eszerint a felszámoló a felszámolók névjegyzékében vagy a Csődtörvény 27/A. § (6a) bekezdése³ alapján vezetett hatósági

³ az a felszámoló, amely megfelelt a felszámolók névjegyzékbe kerülés egyik feltételének - A felszámolónak olyan szervezetnek kell lennie, amelynek tagjai (részvényesei) átláthatóak, és amelyben nincs közvetlen vagy közvetett részesedése olyan személynek, aki olyan államban rendelkezik adóügyi illetőséggel, amely az adózási szempontból nem együttműködő államok listáján szerepel. Továbbá nem lehet olyan tagja (részvényese), amely

nyilvántartásban való szereplésen kívül az a felszámoló szervezet lehet, amelyet a Kormány állami felszámolóként kijelöl vagy amelyet törvény pénzügyi szervezet felszámolására jelöl ki. A rendelet további feltételként határozza meg a gazdasági társaság formáját, ami csak magyarországi székhelyű korlátolt felelősségű társaság vagy zártkörűen működő részvénytársaság lehet, vagy pedig az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államban székhellyel rendelkező és ugyanebben az államban fizetéseképtelenségi szakértői tevékenység végzésére jogosult vállalkozás magyarországi fióktelepként van nyilvántartva.⁴

2.1.1.2. A felszámoló fogalma a Rendeletben

A felszámoló fogalmát a Rendelet nem határozza meg, helyette a fizetéseképtelenségi szakértő megnevezést használja. Eszerint „a fizetéseképtelenségi szakértő bármely olyan személy vagy szerv, akinek vagy amelynek a feladata, hogy i. ellenőrizze és befogadja a fizetéseképtelenségi eljárás keretében benyújtott követeléseket; ii. képviselje a hitelezők együttes érdekeit; iii. az adós rendelkezése alól kivont vagyontárgyakat részben vagy egészben kezelje; iv. a iii. pontban említett vagyontárgyakat értékesítse; vagy v. felügyelje az adós üzleti tevékenységeinek, illetve tranzakcióinak kezelését.” A fizetéseképtelenségi szakértő fogalmát tágan kell értelmezni, ugyanis azokat az uniós tagállamok saját nemzeti joga tölti meg tartalommal. Az, hogy a Rendelet alkalmazásával összefüggésben az egyes fizetéseképtelenségi eljárásokban ki minősül felszámolónak a tagállam saját fizetéseképtelenségi joga határozza meg. A magyar jogban például a Csődtörvény határozza meg a felszámoló részjogosítványait vagy az adós vagyona felett gyakorolható jogkörét. A Rendelet B. melléklete külön felsorolja az e bekezdésben említett személyeket és szerveket. Ennek az a jelentősége, hogy ha az érintett tagállam adott személye vagy szervezete nem szerepel a felsorolásban akkor az a személy vagy szervezet nem minősíthető felszámolónak.

olyan államban működik, ahol a társasági adónak megfelelő adókötelezettséget nem írnak elő, vagy az adómérték nem haladja meg a 10 százalékot (kivéve az Európai Gazdasági Térség államait) - de a pályázati keretszám miatt nem került a felszámolók névjegyzékébe

⁴ 14/2021. (X.29.) SZTFH rendelet a felszámolók névjegyzékéről

2.1.2. Az adós fogalma

„Adós az a gazdálkodó szervezet⁵, amely tartozását (tartozásait) az esedékességkor nem tudta vagy előreláthatóan nem tudja kiegyenlíteni.”⁶ A Csődtörvény hatálybalépésekor az „előreláthatóan nem tudja” kitételnél egy éves időkorlát szerepelt, így az számviteli szempontból csak a rövid lejáratú kötelezettségekre vonatkozott. Az adós lehet magánszemély is, de a Csődtörvény elsősorban cégek és gazdasági szervezetek esetére vonatkozik. A következőkben röviden ismertetem az adós szerepét a fi során. A felszámolási eljárást akkor indítják, ha az adós fizetéseképtelenné válik, tehát tartozásait esedékességkor nem tudja teljesíteni, és ezt hitelezői (vagy maga az adós) kezdeményezik. Ha a bíróság fizetéseképtelenné nyilvánítja az adóst, elrendeli a felszámolási eljárás megindítását, melynek célja az adós vagyonának értékesítése és a befolyt összegből a hitelezők kielégítése a törvény által meghatározott sorrendben. A felszámolás megindulását követően az adós vagyona (ideértve minden eszközt, pénzügyi és egyéb vagyoni jogokat) a felszámolási eljárás részévé válik. A vagyont a felszámoló kezeli, aki felelős az adós vagyonának értékesítéséért és a hitelezők kielégítéséért. A felszámolási eljárás megindulásával az adós jogi személyisége nem szűnik meg, de cselekvőképessége korlátozottá válik. Az adós vezető tisztségviselői a felszámoló felügyelete alatt állnak, és a felszámoló veszi át az irányítást az adós vagyona felett.

A következőkben kitérnék az adós helyzetére az európai unió határain belül indított felszámolási eljárásokban. A felszámolási eljárások megindításakor egyértelműen meg kell határozni, hogy azt főeljárásként vagy területi eljárásként kívánják-e lefolytatni, illetve azt is tisztázni kell, hogy mi alapján lehet meghatározni az eljáró törvényszék joghatóságát.⁷ Fontos tényező az eljárások szempontjából, hogy az adós érdekeltségeinek központja hol található, mivel ez befolyásolja, hogy melyik bíróság rendelkezik joghatósággal. Az adós fő érdekeltségének központja az a hely, ahol rendszeresen végzi érdekeltségeinek kezelését, és ezt

⁵ gazdálkodó szervezet: a magyarországi székhellyel rendelkező gazdasági társaság, közhasznú társaság, ügyvédi iroda, közjegyzői iroda, szabadalmi ügyvivői iroda, végrehajtói iroda, európai részvénytársaság, szövetkezet, lakásszövetkezet, valamint európai szövetkezet, vízgazdálkodási társulat (a víziközmű-társulat kivételével), erdőbirtokossági társulat, önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, magánnyugdíjpénztár, egyéni cég, egyesülés – ideértve az európai gazdasági egyesülést is –, európai területi társulás, egyesület, alapítvány, valamint mindazon egyéb jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező, a személyes joga alapján gazdasági társaság vagy más, gazdasági tevékenységet folytató szervezet, amelynek a fő érdekeltségeinek központja – a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/848 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 2015/848 EU rendelet) alapján – az Európai Unió területén található, és az ellene indítható fizetéseképtelenségi eljárás a 2015/848 EU rendelet hatálya alá esik;

⁶ Csődtörvény 3. § (1) b) pontja

⁷ Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkf.43.170/2020/2. A fizetéseképtelenségi főeljárás vagy területi fizetéseképtelenségi eljárás kezdeményezése nemzetközi joghatósági utalás, amely az eljárás sajátosságaira tekintettel a kérelem záró részéhez tartozó külön jogszabály által megkívánt tartalmi feltétel, amely feltüntetésének hiánya miatt az eljárás nem szüntethető meg.

harmadik fél is könnyen megállapíthatja. Ez általában a bejegyzett székhellyel egyezik meg. A vonatkozó EU-s rendelet megkülönbözteti a főeljárást a területi eljárástól. A főeljárás abban az országban indítható meg, ahol az adós fő érdekeltiségének központja, vagyis a COMI (centre of main interest) található. Ezek a főeljárások univerzális jellegűek, vagyis az adós teljes vagyonára kiterjednek.⁸ Az adóssal szemben csak egy főeljárás folytatható, és ha több országban is kezdeményezik, akkor ott kell végrehajtani, ahol először indították meg. A hitelezők igényeit mindig az adott főeljárást megindító tagállam nemzeti szabályai alapján kell nyilvántartásba venni és rangsorolni.

Az eljárás során alkalmazandó jog minden esetben a főeljárást megindító tagállam joga, függetlenül attól, hogy az adós vagyontárgyai az európai unió mely részén találhatók, vagy hogy a hitelezők melyik országból származnak. Ezt az általános szabályt csak a fizetéseképtelenségi rendelet szabályai módosíthatják, például amikor másodlagos eljárást indítanak egy másik tagállamban. Így a főeljárás határozza meg, hogy milyen jogot kell alkalmazni az adós vezető tisztségviselőivel szembeni eljárásokban, és mely bíróságnak van joghatósága – tehát a főeljárás ebben is irányadó.

Az adós meghatározása alapvetően eljárásjogi követelmény, de anyagi jogi vonatkozása is van, mivel fontos annak tisztázása, hogy kivel szemben áll fenn a követelés. Az adóssal kapcsolatban tehát annak van jelentősége, hogy az adós Magyarországon bejegyzett gazdasági társaság legyen, és a COMI is Magyarországon található-e.⁹

2.1.3. A hitelező fogalma

A Csődtörvény 2. § (1) bekezdése világosan rögzíti a törvény személyi hatályát: a szabályozás a gazdálkodó szervezetekre és ezek hitelezőire vonatkozik. A felszámolási eljárások során hitelezőnek azt tekinthetjük, akinek pénzkövetelése vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van az adóssal szemben, és ezt a felszámoló nyilvántartásba vette.¹⁰

A hitelezői státusz kérdésében fontos feltenni a kérdést: vajon anyagi jogi vagy eljárásjogi követelményről van szó? Véleményem szerint a Csődtörvény fogalmai mindkét jogterületen megfelelést kívánnak. Nem vitatható, hogy hitelező csak az lehet, akinek a polgári jog szabályai alapján pénzkövetelése vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van az adóssal szemben. Ha valakinek nem ilyen típusú követelése van, akkor nem minősülhet hitelezőnek. A

⁸ TÓTH Tímea: A határokon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárások COMI-val kapcsolatos problematikája. *Gazdaság és Jog*, 2009/6. 9-15.

⁹ Fizetéseképtelenségi rendelet (2015/848/EU)

¹⁰ Csődtörvény 3. § (1) cd) alpontja.

hitelezőként történő bejelentkezés pedig külön kérdéseket vet fel: az eljárás során be kell jelentenie követelését annak, aki részesülni kíván a felszámolási vagyonból.¹¹

Az eljárás megindulása után a hitelezőknek 40 vagy 180 nap áll rendelkezésükre, hogy követéseiket bejelentsék. A 180 napos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.¹² A Csődtörvény azonban nem ad részletes útmutatást a bejelentés módjáról, ami számos gyakorlati problémát vet fel. A Kúria gyakorlata szerint a követelés bejelentésének határideje anyagi jogi természetű, tehát az utolsó napon a felszámolónak meg kell kapnia a követelést.¹³ A tapasztalatok szerint a felszámolók általában méltányosan járnak el a hitelezőkkel szemben, és a határidőn belül történt bejelentéseket figyelembe veszik. A bejelentkezések során azonban a díjak megfizetése gyakran problémát okoz, különösen azoknak a hitelezőknek, akik jogi képviselő nélkül vesznek részt felszámolási eljárásokban. Az eljárás során kétféle díjat kell megfizetnie és igazolnia a hitelezőknek: a bejelentett követelés 1%-át, de legalább 20.000, - Ft-os és legfeljebb 400.000, - Ft-ot, valamint a felszámoló vagyonfelkutatási tevékenységét támogató díjat. Az utóbbit csak 3 éve, 2021. július 1. napjától kell megfizetnie a hitelezőknek, összege pedig a követelés tőkeösszegének 0,5%-a, de legalább 5.000, és legfeljebb 40.000, - Ft költségátalány. Mindkét összeget 40 napon belül kell befizetni, és ennek igazolását is meg kell tenni, különben a követelést nem lehet nyilvántartásba venni. Érdekes módon a Csődtörvény vonatkozó szakasza – 46. § (7a) – a költségátalány kapcsán külön nevesíti a költségátalány 40 napos határidejét, azaz nem visszautal a korábbi 40-180 napos szabályra, azonban a felszámolók gyakran hiánypótlásra hívják fel a hitelezőket és besorolják azokat 40 napon túli követelésként így a hitelezők ezt követően is teljesíthetik a befizetést. A Kúria álláspontja szerint nem csupán a hitelezői követelés bejelentését, hanem az ahhoz kapcsolódó nyilvántartási díj megfizetését is határidőn belül kell teljesíteni, azaz a díjnak be kell érkeznie a Gazdasági Hivatal számlájára. Amennyiben a díjat késedelmesen fizetik meg, akkor a hitelezői státusz egyik feltétele csak a határidő után teljesül, így az igényt nem lehet nyilvántartásba venni.¹⁴ Ebből következik, hogy azokat a hitelezőket, akik a követelés bejelentésére és a kétféle díj megfizetésére vonatkozó kötelezettségeket 40 (180) napon belül teljesítik és igazolják, hitelezőknek kell tekinteni.

¹¹ 2/2008. Polgári jogegységi határozat

¹² Csődtörvény 37. § (3) bek.

¹³ MUZSALYI Róbert: A hitelezői igénybejelentés határideje a felszámolási eljárásban – szemelvények a Kúria legutóbbi döntéséből. Céghírnök, 2019/7. 3.

¹⁴ Kúria Gfv. VII. 30.468/2018/5.

2.2. Az EU fizetéseképtelenségi rendeleteinek áttekintése

Miközben egyre többek elkezdtek felismerni, hogy a gazdasági szereplők tevékenysége nem korlátozódik az országhatárookra és a határokon átlépő jogalanyok pénzügyi nehézségei szükségszerűen hatást fejtenek ki egy adott terület piacának megfelelő működésére, megszületett az igény a nemzetközi fizetéseképtelenségi rendelkezések harmonizálásra. E törekvések eredményeként született meg az Európai Unióban a Tanács 1346/2000/EK rendelete a fizetéseképtelenségi eljárásokról.

A rendelet jelentőségét tovább növelte a 2009-es pénzügyi és gazdasági válság, mivel egyre több határokon átívelő gazdasági tevékenységet folytató jogalany vált fizetéseképtelenné, és ennek következtében az uniós normát egyre gyakrabban alkalmazták a gyakorlatban is. A rendelet 46. cikke alapján az Európai Bizottság kötelessége volt, hogy legkésőbb 2012. június 1-jéig jelentést készítsen az uniós szabályozás alkalmazása során szerzett tapasztalatokról, és ha szükséges, módosítási javaslatokat terjesszen elő.¹⁵

E kötelezettségének eleget téve a Bizottság 2012. március 30-án konzultációt indított a fizetéseképtelenségi szabályok felülvizsgálatáról, mely során összesen 134 válasz érkezett. A Bizottság a Heidelbergi és Bécsi Egyetemek konzorciuma által készített tanulmány értékes megállapításait is figyelembe vette, amely a fizetéseképtelenségi rendelet alkalmazásáról szólt. Ezen kívül egy másik külső tanulmány keretében, a GHK és a Milieu konzorcium gyűjtötte az empirikus adatokat a különféle módosítási lehetőségek hatásairól.¹⁶ Mindkét tanulmányt közzétették a Jogérvényesülési Főigazgatóság honlapján. 2012 áprilisában és októberében két találkozót tartottak a nemzeti szakértőkkel. Ezenkívül a Bizottság létrehozott egy magánszakértői csoportot is, akik 2012 májusa és októbere között ötször találkoztak, hogy áttekintsék a felmerülő problémákat, lehetőségeket és véleményezzék a módosított rendelet tervezetét. Ezek a munkálatok vezettek ahhoz, hogy 2012 decemberében a Bizottság jelentést és módosítási javaslatot terjesztett elő, amit az Európai Parlament alaposan átdolgozott formában küldött vissza. A további egyeztetések eredményeként megszületett az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetéseképtelenségi eljárásokról, amelyet a szakirodalom második fizetéseképtelenségi rendeletként említ.

¹⁵ 1346/2000/ EK rendelet

¹⁶ Hess – OberHammer – Pfeiffer: Study for an evaluation of Regulation (EC) No 1346/2000 on Insolvency Proceedings (A fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet értékelt tanulmánya) https://www.mpi.lu/uploads/media/evaluation_insolvency_en.pdf

A határokon átvitelő fizetéseképtelenségi eljárásokra 2017. június 26-tól a 2015/848/EU rendelet alkalmazandó, amely az 1346/2000/EK tanácsi rendelet helyébe lépett. A 2015/848/EU rendelet az alábbi témaköröket rendezi:

- a nemzetközi joghatóság meghatározása;
- az alkalmazandó jog kiválasztása a fizetéseképtelenségi eljárások során;
- az ilyen eljárások elismerése más uniós tagállamokban;
- a fő- és területi fizetéseképtelenségi eljárások közötti összefüggések;
- a hitelezők informálása és követeléseik benyújtása;
- a cégcsoportokra vonatkozó fizetéseképtelenségi eljárások.

A rendelet meghatározza, hogy mely tagállami jogszabályokat kell alkalmazni a határon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárások esetén, azaz az uniós tagállamokban már létező szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi eljárásokra vonatkozóan, biztosítva azok elismerését az Európai Unió egész területén. Számos eljárást lefed, beleértve a fizetéseképtelenség megelőzésére szolgáló eljárásokat, valamint bizonyos személyi fizetéseképtelenségi eljárásokat, amennyiben ezek teljesítik a meghatározott feltételeket (például a megelőző eljárásokat elérhetővé kell tenni a lehető legkorábbi időpontban, amikor a fizetéseképtelenség valószínűsége fennáll, továbbá az eljárásoknak az adós hitelezőinek jelentős részére vagy összesére ki kell terjedniük, és ezeknek nyilvánosnak kell lenniük).

A 2015/848/EU rendelet ugyanakkor nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy különleges eljárásokat hozzanak létre, vagy biztosítsák, hogy ezek hatékonyan előmozdítsák a megelőző szerkezetátalakítást vagy a második esélyt. A rendelet nem harmonizálja a tagállamok nemzeti fizetéseképtelenségi jogát, így szabályozási köre eltér a Bizottság által javasolt irányelv szabályozási területétől.¹⁷

2.3. A magyar fizetéseképtelenségi jogi szabályozás

A fizetéseképtelenségi eljárások Magyarországon jogszabályi keretek között, elsősorban a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Csődtörvény) alapján kerülnek szabályozásra. Ez a törvény rögzíti azokat az eljárási kereteket, amelyek mentén a gazdálkodó szervezetek fizetéseképtelensége esetén lehetőséget nyújt a hitelezők követeléseinek érvényesítésére, illetve a vállalkozások reorganizációjára vagy felszámolására. Az eljárásokat két fő kategóriába sorolhatjuk: csődeljárás és felszámolási eljárás. A csődeljárás célja a

¹⁷ Fizetéseképtelenségi rendelet (2015/848/EU)

fizetéseképtelenség megelőzése, illetve a már fennálló fizetéseképtelenség kezelése a hitelezőkkel való megállapodás útján. Az eljárás a vállalat fizetőképességének helyreállítására törekszik, tehát elsődleges célja a reorganizáció, az adós szervezet működésének fenntartása, miközben az adós a bíróság védelme alatt hitelezőivel fizetési haladékokat kér. A felszámolási eljárás akkor kerül sorra, amikor a gazdálkodó szervezet fizetéseképtelensége véglegesnek bizonyul, és az adós képtelen rendezni tartozásait. A cél ilyenkor az adós végleges megszüntetése, vagyis a vállalkozás vagyonának felszámolása és a hitelezők követeléseinek arányos kielégítése.¹⁸

A felszámolási eljárás bemutatása nagy terjedelmet venne igénybe a dolgozaton belül, így megkísérlem nagyon röviden és egyszerűen összefoglalni a felszámolási eljárás menetét a magyar jogban. Az eljárást hitelezők vagy az adós maga is kezdeményezheti a bíróságon, amely megállapítja a fizetéseképtelenséget. A bíróság ezután kijelöl egy felszámolót, aki felelős az adós vagyonának felméréseért, kezeléséért és értékesítéséért. A felszámoló eladja a cég vagyonát, amelyből a hitelezők követeléseit a törvényi rangsor szerint elégítik ki. Miután a vagyon felosztásra került, a cég megszűnik, és a felszámolási eljárás hivatalosan lezárul.

A magyar fizetéseképtelenségi eljárások kereteit a Csődtörvény mellett egyéb törvények és rendeletek is szabályozzák, ideértve például a Polgári Törvénykönyvet (Ptk.), valamint az uniós szabályozásokat, amelyek a határokon átnyúló fizetéseképtelenségi ügyek kezelésében fontos szerepet játszanak. Az Európai Unió fizetéseképtelenségi rendeletei szintén jelentős befolyással bírnak a magyar joggyakorlatra, különösen a határon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárások terén.

2.4. A német jogi szabályozás

A német csődtörvény (Insolvenzordnung, InsO) 1999-ben lépett hatályba és azóta számos módosításon ment keresztül. Tulajdonképpen csak egyetlen fizetéseképtelenségi eljárást szabályoz, amelynek németül Insolvenzverfahren (fizetéseképtelenségi eljárás) a neve. Mindazonáltal, ennek az egy eljárásnak többféle eredménye lehet. Például sor kerülhet az adós reorganizációjára (Sanierung), felszámolására (Liquidation) vagy akár a teljes vállalkozás, vagy annak egy részének értékesítésére, amely bevételből a hitelezői követelések kielégítést nyerhetnek (übertragende Sanierung). Az eljárás kimenetelétől függetlenül az eljárás neve és a fizetéseképtelenségi szakértő' elnevezése mindegyik fenti esetben ugyanúgy Insolvenzverwalter (fordítható fizetéseképtelenségi vagyonkezelőként, csődgondnokként stb).¹⁹ A könnyebb

¹⁸ Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I-II. HVG Orac 2022

¹⁹ Az InsO szabályoz egy speciális Eigenverwaltung (kb. saját vagyonkezelés) nevű eljárást is, amikor az adós egy Sachwalter felügyelete alá kerül de az adós ügyvezetése nem veszi el a vagyon feletti rendelkezési jogát

értelmezhetőség miatt a következőkben a német Insolvenzwalter elnevezés felszámolónak lesz fordítva, azonban fontos megemlíteni, hogy függetlenül attól, hogy az eljárás kimenetele felszámolás-e, az Insolvenzwalter kifejezés az egységes német fizetéseképtelenségi eljárásban a mindenkor eljáró szakértőt jelenti.

2.5. A francia fizetéseképtelenségi jogi szabályozás

A francia szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi törvények az évek során jelentős változáson és fejlődésen mentek keresztül. Az eredetileg fizetéseképtelen vállalkozások büntetőtörvényeként értelmezett modern francia jog átfogó és kifinomult keretet biztosít, amelynek célja az üzleti tevékenységek folytatása, a foglalkoztatás fenntartása és a kötelezettségek teljesítése.²⁰ A fizetéseképtelenségi törvények többnyire a francia kereskedelmi törvénykönyv (Code de commerce) VI. könyvében vannak kodifikálva, amely az eljárások széles körét állapítja meg a tényleges fizetéseképtelenségi helyzetek kezelésére, beleértve a bizalmas peren kívüli eljárásokat (mandat ad hoc és conciliation) és a hivatalos bírósági eljárásokat, mint a felszámolás és reorganizáció.²¹ A francia kereskedelmi törvény három fizetéseképtelenségi eljárást különít el, francia elnevezésük a következő: liquidation judiciaire, redressement and sauvegarde. Ezeken kívül létezik meg a fentebb említett két bizalmas peren kívüli eljárás, amelyek leginkább megelőző jellegű eljárások. A mandat ad hoc és a conciliation informális eljárások jellemzője, hogy azokat a bíróság által kijelölt szakértő támogatja.²² Az alábbiakban a három fő eljárás kerül bemutatásra, a bizalmas peren kívüli eljárásokkal a dolgozat nem foglalkozik részletesebben.

- 1) A felszámolási eljárás („liquidation judiciaire”) célja a társaság felszámolása a vállalkozás vagy egyes eszközeinek külön-külön történő értékesítése révén, amennyiben nincs kilátás a társaság vagyoni helyzetének helyreállítására. A felszámolási eljárást vagy akkor indítják meg, ha a vállalkozás megmentése lehetetlennek tűnik, vagy azt követően, hogy a bíróság sikertelen szerkezetátalakítási eljárás keretében elrendeli az adós eszközeinek értékesítési tervét. A felszámolási eljárás addig tart, amíg a vállalat üzleti tevékenységének vagy eszközeinek értékesítése nem hoz több bevételt. A felszámolást elrendelő ítélet meghozatalát követő két éven belül azonban bármely hitelező kérheti a bíróságtól a felszámolási eljárás lezárását.

²⁰ P. Omar: A reform in search of a purpose: French insolvency law changes (again!) (2014). International Insolvency Review 201

²¹ Alain Pietrancosta- Sophie Vermeille: A critical appraisal of french bankruptcy law through the lens of the law and economics movement: a solution for the future? (2010)

²² Kereskedelmi Törvénykönyv L640

Emellett a kisvállalkozások számára a felszámolási eljárás egyszerűsített formája is rendelkezésre áll, amely legfeljebb egy évig tarthat. A gazdasági tevékenység folytatására a felszámolási eljárás során csak kivételes esetekben van lehetőség, főként akkor, ha előre látható, hogy a társaságot egészében értékesíteni fogják. Emellett akkor is sor kerülhet erre, ha a közérdek vagy a hitelezők érdekei ezt megkövetelik. Általános szabály szerint a fizetéseképtelenségi eljárás mindig egy 6 hónapos, egyszer meghosszabbítható vizsgálati időszakkal (*période d'observation*) kezdődik, de ez alatt a bíróság bármikor elrendelheti a felszámolást. Azonnali, vizsgálati időszak nélküli felszámolás pedig csak abban az esetben rendelhető el, ha az adós fizetéseképtelen, és működésének helyreállítása egyértelműen lehetetlen.²³

- 2) A szanálási eljárás („*redressement judiciaire*”) a fizetéseképtelen, de még működő adósok számára rendelkezésre álló megmentési eljárás, amelynek célja a még működő vállalkozás megmentése. A (lentebb ismertetett) védintézkedési eljárásokkal ellentétben, amelyek a vezetőség belátása szerint, megelőző szakaszban is megindíthatók, a szanálási eljárás iránti kérelmet legkésőbb a vállalkozás fizetéseképtelenné válását követő 45 napon belül kell benyújtani, kivéve, ha a békéltető eljárás folyamatban van. A rehabilitációs terv („*plan de redressement*”) előírhatja az adósság átstrukturálását; a vállalat feltőkésítését; adósság-részvény cserét; és/vagy eszközök, vagy a vállalkozás egyes részeinek értékesítését. Ha a vállalat később életképtelenné minősül, a bíróság a rehabilitációs eljárást felszámolási eljárássá alakíthatja át.²⁴
- 3) A „védintézkedési eljárást” („*procedure de sauvegarde*”)²⁵ 2005-ben vezették be, és az amerikai csódtörvénykönyv 11. fejezetének mintájára készült. Az eljárást megelőző megmentési eljárásnak tervezték. Az ilyen eljárás bevezetése mögött az az elképzelés állt, hogy a megmentés hangsúlyát az adós fizetéseképtelenné válása előtti időpontra helyezték át. A francia kereskedelmi törvénykönyv L620-1. cikke meghatározza a „védintézkedési eljárás” megindításának feltételeit. A 2008. évi rendelet óta a „védintézkedési eljárás” „az adós kérelmére indulhat ... aki - anélkül, hogy fizetési késedelembe esne - bizonyítani tudja, hogy olyan nehézségekkel küzd, amelyeket nem tud leküzdeni”. Ennek következtében az adósnak nem kell bizonyítania, hogy a

²³ Kereskedelmi Törvénykönyv L640

²⁴ Kereskedelmi Törvénykönyv L631

²⁵ Kereskedelmi Törvénykönyv L620

pénzügyi nehézségei fizetési csődhelyzethez vezetnek. ²⁶A „védintézkedési eljárás” tehát önkéntes eljárás, amely a fizetőképes adósok számára is elérhető. A vállalkozás „folytatási” tervéhez vezetnek. A „védintézkedési eljárás” célja a vállalkozás átszervezése a gazdasági tevékenység folytatásának, a foglalkoztatás fenntartásának és a kötelezettségek rendezésének lehetővé tétele érdekében.

3. Saját vizsgálat

3.1. A kutatás célkitűzései, forrásai és módszerei

Diplomadolgozatom kutatási területeként a felszámoló jogállásának magyarországi és a többi európai uniós tagállam szerinti helyzetét választottam. A kijelölt téma vizsgálatát először a felszámoló jogállásának külön területenkénti kutatásával kezdtem. A szakdolgozatomban a felszámoló jogállását először a magyar jog szerint, majd a kiválasztott országok jogterületein belül az Európai Unió intézményei által kiadott tartalmak, valamint a felkutatott külföldi irodalmak alapján vizsgálom. Ezt követően a felszámoló jogállásának különböző szempontjai figyelembevételével összehasonlító elemzést végzek az eltérő országok fizetéseképtelenségi joga szerint. Engem leginkább az a kérdés foglalkoztatott, hogy milyen eljárási szabályok mentén valósulhatna meg az eltérő érdekek közötti kiegyenlítő szabályozás. Sikerült-e valamennyire a jogharmonizáció a fizetéseképtelenségi eljárások és a felszámolóval kapcsolatos szabályozásokban az európai unióban? Milyen különbségek vannak a felszámoló jogállásának tekintetében a magyar jogban és a kiválasztott más európai uniós tagállamok szerinti jogában? A felszámoló jogállásának kutatása során szerzett tapasztalatok megerősítették azt a feltételezést, hogy a fizetéseképtelenségek kezelésére kidolgozott eljárási rend csak akkor lehet eredményes, ha figyelembe veszi a gyorsaság, egyszerűség, és rugalmasság elvárásait, és ezzel egyidőben biztosítja, hogy a különböző érdekek és országok még a jog kényszer útján való érvényesítése során is képesek legyenek a kompromisszumra.

Az uniós keretek között kidolgozott fizetéseképtelenségi eljárások egyrészt azt tükrözik, hogy az érdekek összehangolása és a kölcsönös bizalmon alapuló megállapodás immár inkább elvárás, mint lehetőség. Az Európai Unió célja, hogy az eljárási szabályok egységesek legyenek. Ennek megfelelően az európai fizetéseképtelenségi eljárásjogi rendelkezések valódi

²⁶ Egyes kommentátorok azonban megjegyezték, hogy a belépési kritérium módosítása inkább elméleti, mint tényleges, mivel az adósnek továbbra is bizonyítania kell a bíróság előtt a pénzügyi nehézségeket: Lásd J-L. Vallens, „Flexibility in France”, Eurofenix 2009

kompromisszum eredményeként jöttek létre, és bár figyelembe veszik a nemzeti érdekek szabályozási autonómiáját, egyúttal védőpajzsként szolgálnak.

Az Európai Unió szabályozásának köszönhetően számos új eljárási kérdés merült fel, amelyek arra kényszerítik a tagállamokat, hogy átgondolják meglévő szabályaikat. Ebből adódóan a magyar fizetéseképtelenségi eljárás szabályozásának nemcsak a hazai érdekek összehangolását kell biztosítani, hanem az uniós rendeletek által kínált lehetőségeket kihasználva, hatékony megoldást kell kínálnia a határokon átnyúló fizetéseképtelenségi helyzetek

A dolgozat különböző fejezetei a felszámoló jogállásához kapcsolódó releváns kérdéseket és mechanizmusokat vizsgálják, amelyek a különböző tagállamok jogának alkalmazásából adódnak. Egyrészt arra törekszem, hogy feltárjam a felszámoló jogállásával kapcsolatos hasonlóságokat és különbségeket, másrészt rámutatok arra, melyek azok a szabályok, amelyek átültetése a magyar jogba egyszerűsítene vagy egyértelműsítene a felszámoló jogi helyzetét. A dolgozatomban bemutatom a joggyakorlatban és jogirodalomban tapasztalható nézeteket, elméleteket különös tekintettel a felmerülő anomáliákra és a felszámoló szerepének jövőjét és lehetséges reformjait. A dolgozat több esetben rámutatott a magyar felszámolók hiányosságaira az Európai Unióban alkalmazott más felszámolókhöz, azaz fizetéseképtelenségi szakértőkhöz képest. Az uniós és magyar jogforrásokon túlmenően kutattam a német jogi megoldásokat is, amelyeket a közösségi jog alkalmazása során felmerült eljárási kérdésekre adtak. Ez azért is releváns, mert a kontinentális jogrendszerben a német jogtudomány jelentős hatással volt a fizetéseképtelenségi jog fejlődésére. Ezenkívül részletesebben foglalkoztam a francia jogban található fizetéseképtelenségi szabályozásokkal és a felszámolók helyzetével.

A választott fő kutatási módszer ebben a témakörben az összehasonlító jellegű kvalitatív kutatás. Emellett megjelenik a leíró és elemző módszer is. A dolgozat megvalósulását hagyományos könyvtári kutatómunka előzte meg, amelyet az internetes weboldalakról letölthető anyagok áttanulmányozása egészített ki. Ezenkívül természetesen számos jogszabály elolvasása segítette az egyes fejezetek kimunkálását, amely jogszabályok magyar és angol nyelvűek. A felszámolók helyzetének tisztázása és a különbségekre való rávilágításra a történeti-leíró módszer nyújt segítséget ugyanis segít alátámasztani a felszámolókkal kapcsolatos örökérvényű megállapításokat.

3.2. A felszámoló jogállása a magyar jogban

3.2.1. A felszámoló feladata, jogállásának tényezői

A felszámolót a bíróság nevezi ki a felszámolási eljárás megindításával egyidejűleg. Kinevezésére a bíróság által nyilvántartott felszámolói névjegyzékből kerül sor, amelybe kizárólag olyan gazdasági társaságok kerülhetnek be, amelyek megfelelnek a jogszabályban előírt feltételeknek.²⁷ A felszámoló feladata az adós gazdálkodó szervezet vagyonának teljes körű felügyelete és kezelése, amely magában foglalja a vagyon értékesítését és a hitelezői igények kielégítését. A felszámoló jogosult és köteles az adós vagyonának teljes körű felmérésére, nyilvántartására és gondnokságára. E feladat magában foglalja a vagyoni elemek értékesítését, amelynek célja a hitelezői követelések rendezéséhez szükséges pénzügyi források biztosítása. A felszámoló hatáskörébe tartozik az adós által kötött szerződések felmondása, módosítása vagy fenntartása, amennyiben ez szükséges az eljárás céljainak elérése érdekében.

²⁸A felszámoló jogosult a munkavállalókat érintő döntések meghozatalára, ideértve a munkaviszonyok megszüntetését vagy fenntartását. E tevékenysége során a felszámolónak figyelemmel kell lennie a munkajogi szabályokra és az alkalmazottak érdekeire. A felszámoló jogi képviselőként járhat el a folyamatban lévő, illetve újonnan indítandó perekben, képviselve az adós érdekeit a bíróság előtt. A felszámoló egyik legfontosabb feladata a hitelezők követeléseinek kielégítése a vagyon értékesítéséből származó bevételek alapján. A hitelezői igények kielégítése során szigorúan követendő a jogszabályokban rögzített kielégítési sorrend.

A felszámoló jogállása független közreműködőként jelenik meg a felszámolási eljárásban, amely azt jelenti, hogy nem képviseli sem az adós, sem a hitelezők érdekeit, hanem a jogszabályokban meghatározott eljárásrend betartása mellett látja el feladatát. Tevékenysége során a felszámoló elszámolással tartozik mind a bíróság, mind a hitelezői választmány felé. Felelőssége kiterjed minden olyan mulasztásra vagy szabálytalanságra, amely az eljárás lefolytatása során keletkezik. A felszámoló polgári jogi és büntetőjogi felelősség alá is vonható, amennyiben tevékenysége során szándékos vagy gondatlan magatartást tanúsít.

²⁷ Csődtörvény 27/A. §

²⁸ Csődtörvény 47. §

3.2.2. A felszámoló díjazása és perköltségek viselése

A felszámoló díjazását és költségeinek fedezetét a felszámolási eljárás során az adós vagyonából kell biztosítani. A felszámoló díjazása a törvény által meghatározott rend szerint kerül megállapításra, és annak mértéke függ a felszámolás sikerétől, valamint az adós vagyoni helyzetétől.²⁹ A felszámolási eljárásban a perköltségek viselése speciális szabályozás alá esik, mivel maga az eljárás célja a fizetéseképtelen vállalkozás vagyonának felosztása a hitelezők között, így különösen fontos, hogy hogyan kezelik az eljárás során felmerülő költségeket, ideértve a perköltségeket is. A felszámolási eljárás során felmerülő perköltségeket általában a felszámolás alá vont cég (az adós) vagyona viseli. Ezeket a költségeket elsődlegesen az adós vagyonából kell fedezni, mielőtt a hitelezők követeléseit kielégítenék. A perköltségek általában tartalmazzák a felszámolási eljárás díját, a bírósági illetéket, a felszámoló díjazását, az eljárás egyéb költségeit (például szakértői díjak, egyéb bírósági költségek). Ha a felszámolási eljárás alatt külön bírósági perre kerül sor, például az adós vagyonával kapcsolatos igények érvényesítése céljából, akkor a perköltségek viselésére az általános polgári perrendtartási szabályok vonatkoznak. Ebben az esetben a pernyertes fél perköltség-igényt nyújthat be, amely alapján a peresztes felet kötelezik a költségek viselésére. Például, ha a felszámoló peres eljárást indít valamely követelés behajtása érdekében, és nyer a perben, akkor a peresztes félnek kell viselnie a perköltségeket. Ha viszont a felszámoló veszít a perben, a perköltségeket a felszámolás alá vont cég (adós) vagyona terhére kell elszámolni. A felszámolási eljárás során a perköltségeket – beleértve a felszámoló díját és az eljárás egyéb költségeit – elsőbbséggel kell rendezni az adós vagyonából, még a hitelezői követelések kielégítése előtt.³⁰

3.2.3. Kifogás a felszámoló intézkedése ellen

A felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása ellen a Csődtörvény 51. § alapján lehet kifogással élni a felszámolást elrendelő bíróságnál. A bírói gyakorlatban számos eltérő nézet alakult ki a tekintetben, hogy a felszámoló az adós törvényes képviselőjeként, az adós nevében vagy a saját nevében jár-e el a kifogás alapján indult eljárásban. A Kúria álláspontja szerint, amennyiben a sérelmet szenvedett fél a felszámoló jogszabálysértő tevékenységét vagy mulasztását támadja akkor a felszámoló nyilatkozata az adós képviselője által tett nyilatkozatnak tekinthető. Viszont a felszámoló abban az esetben saját nevében jár el, ha érdekellentét áll fenn a felek között, mint például a felszámoló felmentése körében, a

²⁹ Csődtörvény 57.§

³⁰ Neiger, Kókai, Papp Ügyvédi Iroda. Jogpontok kiskönyvtár.Felszámolás (2020)

felszámolói díj megállapításánál vagy a felszámolóval szembeni bírság kiszabásánál.³¹ A Cstv. 57. § (2) bekezdése alapján a kifogás folytán indult eljárások költségei nem sorolhatók az abban felsorolt kategóriák egyikébe sem. Ezzel az eljárással összefüggő költségek csak akkor lehetnének átháríthatóak az adósra, ha a felszámoló e költségeket felszámolási költségként elszámolhatná és az adós vagyonából kielégíthetné.³²

3.3. A felszámoló jogállása a német jogban

3.3.1. A felszámoló jogállásával kapcsolatos különböző nézetek

A legelfogadottabb elmélet a jogtudomány és a bírói gyakorlat által is, az úgynevezett tisztség-elmélet (Amtstheorie). E szerint a felszámoló az úgynevezett magántisztviség viselője (Inhaber eines privaten Amtes), aki a felszámolási vagyon javára, valamint a terhére jár el, azonban ezt a saját nevében teszi. A német jogban a hagyaték kezelője és a végrendeleti végrehajtó is magántisztviség viselőnek tekinthető.³³ A magántisztviség viselője a saját nevében jár el így nem tekinthető törvényi képviselőnek, hanem olyan személynek minősül, aki az idegen vagyont kezeli viszont ezt nem a saját, hanem az általa kezelt vagyon tulajdonosának terhére, illetve javára teszi. Következésképpen a felszámolási eljárásban a felszámoló által tett jognyilatkozatok magát az adóst – a kezelt vagyon tulajdonosát – jogosítják és kötelezik. A kártérítési felelősség tekintetében a kár megterítése szintén a felszámolási vagyont terheli, ha a felszámoló e minőségében harmadik személyeknek jogellenesen kárt okoz.

Az uralkodó, fentiekben említett nézet mellett három másik, a felszámoló jogállását leíró elmélet létezik. Elsőként említendő a képviseleti elmélet (Vertretertheorie). Eszerint a felszámoló az adós törvényes képviselője. Ez az elmélet azonban azért vitatható, mert a felszámoló nemcsak az adós érdekeit, hanem a hitelezők érdekeit is figyelembe kell, hogy vegye, ami eltér a klasszikus polgári jogi képviselet felfogásától. Második elmélet a „semleges cselekvés” elmélete (Theorie vom neutralen Handeln), amely alapján a felszámoló nem a saját, és nem is az adós nevében jár el, hanem mint egy idegen vagyon kezelője (Verwalter fremden Vermögens). Az elmélet nehézsége abban rejlik, hogy a német jog nem ismer el olyan

³¹ EBH2015.

³² A Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-elemző Csoport: „A felszámoló jogállása a Cstv. 51. §-ában meghatározott kifogás alapján indult eljárásban” tárgykörben felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye. 2016.E1.II.JGY.G.1.

³³ Karl Larenz – Mandred Wolf – Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts (München:C.H. Beck 2004) 844.

jognyilatkozatokat, amelyeket valaki sem a maga, sem más nevében tesz. Végül meg kell említeni a szervelmélet (Organtheorie). Ez az elmélet a csődvagyont (Insolvenzmasse) jogi személyiséggel felruházott jogalanyként kezeli, amelyet a felszámoló, mint a csődvagyon szerve (Organ der Insolvenzmasse) képvisel. Azonban ez az elmélet problémás, mivel a német jog nem ismeri el egy vagyონrész jogalanyiságát.

A képviseleti elmélet bírálata kapcsán célszerű megemlíteni, hogy a legfőbb ellenérv, miszerint a felszámoló nem kizárólag az adós érdekében jár el, hanem az összes hitelező érdekeire is figyelemmel kell legyen, nem mindenki számára meggyőző. Werner Flume, a 20. század egyik vezető német polgári jogásza szerint a felszámoló, a hagyaték kezelője és a végrendeleti végrehajtó jogállásának sajátosságát az adja, hogy feladatuk különböző érdekcsoportok védelme. Ennek ellenére nem indokolt ezeket a vagyónkezelőket kivonni a képviseleti jog alól. A német polgári jogi szakirodalom is hangsúlyozza, hogy bár a képviselő alapvetően a képviselt érdekeit tartja szem előtt, az érdekképviselet nem feltétlenül része a képviselet fogalmának, és a meghatalmazás kiterjedhet arra is, hogy a képviselő saját vagy harmadik személy érdekeit figyelembe vegye. Ez a törvényes képviselet esetében is igaz, ahol a törvény meghatározza, hogy milyen más érdekekre kell figyelemmel lennie a képviselőnek az adós érdekei mellett.³⁴ Részletesen nem szükséges foglalkozni az egyes versengő elméletekkel, mivel gyakorlati szempontból, például a költségek viselésének kérdésében, lényegében ugyanazokra a következtetésekre jutnak. Emellett, ahogyan azt a német szakirodalom is megjegyzi, ezek az elméletek inkább rendszerező-magyarázó jellegűek, nem pedig gyakorlati megoldásokat kínálnak. Ehelyett a már elfogadott gyakorlatok magyarázatául szolgálnak.³⁵

3.3.2. A felszámoló perbeli legitimációja és a perköltségek viselése

A felszámolási eljárás során az adós perképességét és tulajdonjogát megőrzi, miközben elveszti perviteli jogát és a vagyon feletti kezelési és rendelkezési jogát, amelyek átszállnak a felszámolóra.³⁶ A bírósági eljárásokban a felszámoló úgynevezett Partei kraft Amtes, azaz a tisztségénél (hivatalánál) fogva félnek tekintendő. Ennélfogva a felszámoló eljárásjogi szempontból is saját nevében jár el, mint alperesként, mint felperesként. Így a pereket nem az

³⁴ WERNER FLUME: Allgemeiner Teil des bürgerlichen Rechts, Bd. II: Das Rechtsgeschäft (Berlin Heidelberg: Springer 21975) 781 (§ 45 I 2).

³⁵ REINHARD BORK: Einführung in das Insolvenzrecht (Tübingen: Mohr Siebeck 72014) 34: „Häufig betonen die verschiedenen Theorien aber nur unterschiedliche Aspekte der Rechtsstellung des Insolvenzverwalters, und die sachlichen Ergebnisse lassen sich nur selten aus der Rechtsnatur seines Handelns ableiten. Die Fragestellung besitzt häufig eher systematisch-erklärenden als heuristischen Wert.”

³⁶ InsO § 80 (1)

adós ellen kell megindítani, hanem a felszámoló ellen.³⁷ Az InsO § 53 alapján a felszámolási vagyontól a perköltséget tömegkövetelés címén követelheti a felszámoló. A német jogban a tömegkövetelésnek két típusa különíthető el. Egyrészt azok a követelések, amelyek a felszámolási eljárás költségének minősülnek, mint például a hitelezői választmány tagjainak kiadásai és díjai, az ideiglenes felszámoló, valamint a bírósági illetékek. Másrészt a tömegkövetelés jogalap nélküli gazdagodására alapított követelések; olyan a felszámolás megindulása előtt kötött szerződésekből származó követelések, amelyek a felszámolás megindulását követően lettek teljesítve; valamint a felszámolási vagyon felosztásával, kezelésével, értékesítésével vagy a felszámoló cselekményével kapcsolatban felmerült egyéb követelések.³⁸

A német jogban felszámoló nem lehet jogi személy vagy egyéb szervezet. A felszámoló tehát mindig természetes személy, a legtöbbször esetben olyan természetes személy, aki ügyvédi minősítéssel rendelkezik és ekként is tevékenykedik. Ők képviselik az adóst a felszámolási eljárással kapcsolatos perekben is, ebben az esetben az ügyvédi megbízási díjukat a felszámolói díjon felül tömegkövetésként érvényesíthetik. Ha azonban egy másik ügyvédet bíznak meg az adós képviselésével, akkor az ő megbízási díja szintén tömegkövetelésnek minősül. A különbség az, hogy míg a felszámoló által ellátott perbeli képviselő díja a felszámolási eljárás költségei közé tartozik, addig egy másik ügyvéd megbízási díja az egyéb tömegkövetelések közé sorolható.³⁹ Fontos megjegyezni, hogy a perköltség nem számít tömegkövetelésnek, ha a felszámoló nem az adós érdekében indít pert, hanem a saját nevében. Ilyen eset például, ha fellebbez a bíróság által megállapított határozatban meghatározott felszámolói díjazás ellen, vagy a bíróságnak a felszámoló felmentéséről szóló döntése ellen.⁴⁰

3.3.3. Kifogás a felszámoló intézkedése ellen

A német csődjogban nincs a magyar Csődtörvény szerinti kifogáshoz hasonló jogintézmény. A felszámolási eljárásban részt vevő egyes hitelezőknek nincs joguk sem eszközük a bírósághoz fordulni, a felszámoló bármely intézkedésével szemben. Az InsO kizárólag a kártérítési igény jogintézményét ismeri, mely alapján, ha a felszámoló nem a rendes és lelkiismeretes gondossággal jár el és ezáltal vétkezen megszegi a törvény szerinti kötelezettségeit, kártérítési felelősséggel tartozik az egyes hitelezők felé. A felszámoló egy törvényben nevesített esetben

³⁷ BORK (71. Ij.) 37: „Werden Ansprüche gegen die Masse geltend gemacht, so ist der Insolvenzverwalter, nicht der Schuldner zu verklagen.“

³⁸ InsO § 54-55

³⁹ InsO § 54-55

⁴⁰ InsO § 59

mentesöl a kártérítési felelősség alól. Abban az esetben, amikor az adósnak a felszámolás megindulásának időpontjában foglalkoztatott alkalmazottjait nem elbocsátja, hanem tovább alkalmazza és ezek az alkalmazottak nem nyilvánvalóan alkalmatlanok a munkájuk elvégzéséhez. Ilyenkor a felszámoló csak az alkalmazottak felügyeletéért és a különösen fontos döntésekért felel.⁴¹

3.4. A felszámoló jogállása a francia jogban

3.4.1. A fizetéseképtelenségi szakértők

A francia jogban sokáig egyetlen szakértő járt el a fizetéseképtelenségi eljárásokban, aki a tömegkövetelés képviselője volt. Az 1985. évi csődjogi reform egyik lényeges módosítása volt, hogy két szakértő között osztotta el a felszámolói feladatokat. Egyfelől szükségessé vált egy olyan személy megjelenése a fizetéseképtelenségi eljárásban, aki a kollektív hitelezői érdekeket képviseli, másrészt egy olyan személy megjelenése is indokoltta vált, aki ellenőrzi, felügyeli az ügyvezetést az eljárás során és akinek feladata az adós vállalkozás működtetése. Az előbbi a mandataire judiciaire elnevezést kapta, a másik pedig az administrateur judiciaire megnevezést.

A mandataire judiciaire jogosult megindítani azokat a pereket, amelyek a hitelezők közös érdekeit képviselik, például a megtámadási pereket vagy a harmadik személyekkel szembeni kártérítési pereket.⁴² Emellett a mandataire judiciaire feladata a benyújtott hitelezői követelések ellenőrzése, javaslatot téve azok elfogadására, elutasítására, vagy peres bíróság elé utalására. Ő készíti el a hitelezői követelések listáját is, amelyet jóváhagyásra a csődbíróság által az eljárás felügyeletével megbízott egyesbíróhoz (juge-commissaire) nyújt be.⁴³ A követelésekről végső döntést a juge-commissaire hoz a mandataire javaslata alapján, és e döntés ellen fellebbezni lehet, amelyet közvetlenül a fellebbviteli bíróság bírál el. Továbbá, a mandataire judiciaire felelős a felszámolási eljárás során a vagyon értékesítéséért és az ebből származó bevételek hitelezők közötti szétosztásáért. Egy 2003-as jogszabály-módosítás óta előírás, hogy a mandataire judiciaire saját maga köteles ellátni feladatait, de a bíróság engedélyével harmadik személyeket is igénybe vehet a feladatok végrehajtásához, díjazása terhére. A módosítást az indokolta, hogy széles körben elterjedt gyakorlat volt, miszerint a felszámolók kiszervezték feladataikat, és a külsős „segítők” díját a felszámolási vagyonból fedezték. A Cour de cassation

⁴¹ InsO § 60

⁴² Kereskedelmi Törvénykönyv 622

⁴³ A magyar csődjog korábban ismert hasonló intézményt csődbiztos néven. A csődbiztost a bíróság a saját bírói tagjai közül nevezte ki. Lásd 1881. évi XVII. törvénycikk, 93. §.

2006-ban kimondta⁴⁴, hogy ez a rendelkezés nem vonatkozik az ügyvédek perbeli képviselőire vonatkozó megbízásokra, amelyekhez nem szükséges bírósági engedély, és az ügyvédi díjak felszámolási költségként kifizethetők a felszámolási vagyontól.

3.4.2. Kifogás a felszámoló intézkedése ellen

A felszámoló tevékenységét közvetlenül a csődbíróság által kijelölt egyesbíró, vagyis a juge-commissaire (rég magyar terminológiával: csődbiztos) felügyeli, és a felszámoló intézkedéseivel kapcsolatos panaszokat is hozzá lehet benyújtani. Ha a juge-commissaire végzése (ordonnance) ellen szeretne valaki panaszt vagy kifogást bejelenteni, akkor a bírósághoz (Tribunal de Commerce-hez) lehet fellebbezni.⁴⁵ Azonban érdemes figyelembe venni, hogy a francia csődjog számos olyan hatáskört, amelyet a magyar Cstv. a felszámolónak biztosít, a juge-commissaire-hez rendel. Például, a hitelezői követeléseket ugyan a felszámolónak kell benyújtani, de ő csak javaslatokat terjeszt elő a juge-commissaire-nek, aki maga dönt arról, hogy elfogadja-e a követelést, és milyen rangsorolásba helyezi. Így a hitelezőnek a juge-commissaire határozatával szemben kell fellebbeznie a bírósághoz, tehát a felszámoló személyes felelőssége a költségek tekintetében nem merül fel.⁴⁶ Ez a vagyont értékesítésére is igaz: az egyesbíró határozza meg az eladási árat, az értékesítési feltételeket, és ő rendeli el a nyilvános árverést is. Ennélfogva az értékesítéssel kapcsolatban sem a felszámoló intézkedése ellen lehet kifogást tenni, hanem az egyesbíró végzése ellen nyújtható be fellebbezés.⁴⁷ Tehát a magyar Cstv. 51. §-a szerinti kifogásolási eljárások esetében a francia csődjogban általában nem a felszámoló intézkedése ellen, hanem az egyesbíró határozata ellen kell fellebbezni.

⁴⁴ Lásd https://www.courdecassation.fr/jurisprudence_2/avis_15/integralite_avis_classes_annees_239/2006_16/27_fevrier_2006_0060001p_17/belaval_conseiller_341.html

⁴⁵ Kereskedelmi Törvénykönyv R621

⁴⁶ Sőt, a hitelezők mellett az adós és a felszámoló (*mandataire judiciaire*) is fellebbezhet az egyesbíró végzése ellen: Kereskedelmi Törvénykönyv L 624

⁴⁷ Kereskedelmi Törvénykönyv L 642

3.5. A felszámoló jogállásának összevetése a magyar, német és francia jog szerint

Szemponatok	Magyar jog	Német jog	Francia jog	EU rendelet
1. a felszámoló kijelölése	a bíróság hivatalból, a felszámolói névjegyzékben szereplők közül, kvázi automatikus a kiválasztás	a bíróság hivatalból, azt, aki hivatalos engedéllyel rendelkezik, nem automatikus a kiválasztás	a bíróság hivatalból a rendelkezésre álló szakértők közül, több felszámolót is kijelölhetnek	a tagállamok a saját eljárásaikat követik
2. hitelezők iránti felelősség	a hitelezők érdekeit képviseli, elszámolási kötelezettséggel tartozik feléjük,	a hitelezők érdekeit képviseli, elszámolási kötelezettséggel tartozik feléjük	a hitelezők érdekeit képviseli, elszámolási kötelezettséggel tartozik feléjük	az irányelvek előírják a hitelezők iránti felelősségét az átláthatóság és egyenlő bánásmód elvei alapján
3. kártérítési felelősség	teljes kártérítési felelősséggel tartozik a hitelezőknek vagy az adósnak Polgári Törvénykönyv szabályozza	teljes kártérítési felelősséggel tartozik a hitelezőknek vagy az adósnak Bürgerliches Gesetzbuch szabályozza	teljes kártérítési felelősséggel tartozik a hitelezőknek vagy az adósnak Code de commerce szabályozza	a tagállamok saját eljárásaikat követik
4. a felszámoló díjazása	alapdíj + a vagyon értékesítésének eredményétől függően százalékos arányban	alapdíj százalékos arányban a vagyon értékesítésének eredményétől függően	2351.25 euró + jutalék a vagyon értékesítésének eredményétől függően	nem szabályozza a díjazást és a felszámolás költségeit
5. kifogás a felszámoló ellen	A hitelezők, adós vagy 3. személyek is élhetnek kifogással	A hitelezők és az adós emelhet kifogást	A hitelezők élhetnek kifogással	a tagállamok saját eljárásaikat követik

Forrás: Saját táblázat

Fentiek alapján a felszámoló jogállása Magyarországon, Németországban és Franciaországban hasonló alapelvekre épül, de bizonyos eltérések mutatkoznak a felszámoló kijelölése és díjazása tekintetében. Az első fontos szempont a felszámoló kijelölése. Mindhárom jogrendszerben a bíróság jelöli ki a felszámolót, de a folyamat és a kiválasztási kritériumok eltérhetnek. Magyarországon a felszámoló kijelölése nagyrészt automatikus, egy hivatalos névjegyzék alapján történik, míg ezzel szemben Németországban és Franciaországban a bíróság nagyobb figyelmet fordít a felszámoló szakértelmére, tapasztalatára és a konkrét ügy bonyolultságára. Továbbá Franciaországban több felszámoló is kinevezhető egy ügyre, ha az eljárás különleges szakértelmet igényel míg a magyar és német jog ezt nem teszi lehetővé.

A felszámolók felelőssége mindenütt központi szerepet kap, különös tekintettel a hitelezők érdekeinek védelmére. A felszámolók elsődleges feladata az adós vagyonának értékesítése, és a hitelezők igényeinek kielégítése. Magyarországon a felszámoló tevékenységét a bíróság és a hitelezői választmány felügyeli, míg Németországban a hitelezők jelentős befolyással bírnak az eljárás során, akár a felszámoló leváltását is kérhetik. Franciaországban a felszámolási eljárás több esetben a vállalat reorganizációjára törekszik, hogy elkerülje a teljes felszámolást, így a hitelezők védelme mellett a cég fennmaradása is prioritást élvezhet.

A felszámoló díjazása és a perköltségek viselése is hasonló logikán alapul, de eltérő szabályozással. Mindhárom országban a felszámoló alapidíjra és százalékos jutalékra jogosult, amely a felszámolt vagyon értékétől függ. Magyarországon sávós rendszerben történik a díjazás, míg Németországban és Franciaországban az ügy bonyolultsága, illetve a felszámolt vagyon nagysága határozza meg a díjazást. A perköltségeket minden esetben az adós vagyonából kell fedezni, de a költségek elszámolása országonként eltérhet. A felszámolók tevékenységével szemben mindhárom jogrendszerben lehet kifogással élni. Mindhárom országban a hitelezők vagy az adós a bíróság előtt támadhatják meg a felszámoló intézkedéseit, ha úgy vélik, hogy az nem a jogszabályoknak megfelelően járt el. A kártérítési felelősség kérdésében a felszámoló mindhárom országban teljes kártérítési felelősséggel tartozik a hitelezők és az adós felé, ha tevékenysége során gondatlanságból vagy szándékosan kárt okoz. Harmadik személyekkel szembeni felelőssége is fennállhat, ha azok a felszámoló jogellenes cselekményei miatt szenvednek kárt. A kártérítési felelősség minden esetben kiterjed a felszámoló tevékenységére, és annak mértéke teljes kártérítést ír elő.

3.5.1. Az eljárási költségek és a felszámolók díjazásának összehasonlítása

A német jog például azonnal elutasítja a fizetéseképtelenségi eljárás iránti kérelmet, ha az adós vagyona még az eljárás költségeit sem tudja fedezni.⁴⁸ Azonban nincs helye az elutasításnak, ha a hitelező megelőlegezi az eljárás lefolytatásához elegendő pénzüsszeget. Elutasítás esetén a bíróság hivatalból értesíti a központi végrehajtási bíróságot, amely a polgári perrendtartási törvény szerint lefolytatja az eljárást, valamint felveszi az adósok jegyzékébe az adóst. Ebben az esetben a hitelezők döntése az, hogy az adóssal szemben önálló végrehajtási eljárások útján érvényesítik-e igényeiket vagy nem. A magyar bíróság a felszámolási kérelem beérkezésekor nem vizsgálja, hogy az adósnak van-e elegendő vagyona, azaz, hogy az elegendő-e a felszámolási eljárás költségeinek fedezésére. Amennyiben a felszámoló a felszámolás elrendelése után észleli, hogy az adós vagyona nem lesz elegendő a felszámolási költségekre sem, egyszerűsített felszámolási eljárás lefolytatását kezdeményezi a felszámolást elrendelő bíróságnál.⁴⁹ A magyar jog szerint tehát az eljárás lefolytatásának nem akadály, hogy az adós vagyona nem elegendő a felszámolási költségek megfizetésére, ugyanis a felszámoló díjazását, mint felmerülő költséget az egyszerűsített felszámolási eljárásban akár az állami költségvetésből is fedezik.⁵⁰ Szükséges megemlíteni viszont, hogy Magyarországon a hitelezők regisztrációs díjat fizetnek, míg Németországban ilyen díj nem létezik.

A német jogban a felszámoló csak természetes személy lehet, olyan, aki az adóstól és hitelezőktől független és az adott ügyben alkalmasnak tekinthető. A felszámoló akkor is függetlennek tekinthető, ha a konkrét személyét a hitelező vagy az adós javasolta. A fizetéseképtelenségi bíróság felügyeli a felszámolót és bármikor felvilágosítást vagy jelentést kérhet a felszámoló tevékenységéről, az adós helyzetéről a felszámolás állásáról. Amennyiben a felszámoló nem teljesíti az InsO-ban megállapított kötelezettségeit, kártérítési felelősség terheli minden, az eljárásban részt vevő másik fél irányában.

A magyar jogban felszámolói díj alapvetően a felszámolás alatt álló vagyon értékesítésének eredményességétől függ. A 129/2023. kormányrendelet 13. paragrafusának (5) bekezdése rögzíti, hogy sikeres értékesítés esetén a vevő az üzletrész-átruházási szerződés megkötését követő 15 napon belül köteles megfizetni legalább a felszámolói díjelőlegként a nettó vételár 3 százalékának megfelelő összeget és az azt terhelő általános forgalmi adó megfizetéséhez

⁴⁸ InsO 26. § (1)

⁴⁹ Cstv. 63/B. § (1) bekezdés

⁵⁰ CStv. 59. § (5) bekezdés

szükséges összeget, és a Cstv. 59. paragrafusának (5) bekezdése szerinti kifizetésre a vételár 2 százalékanak megfelelő összeget.

A német felszámoló díjazását és a neki megtérítendő költségeket a fizetéseképtelenségi bíróság határozza meg a díjazási rendelet alapján. A felszámoló díjazása két fő összetevőből áll: egy alapidíjból és egy jutalékból, amely a vagyonnevelés sikerességétől függ. A felszámoló díjazása alapvetően a felszámolás alá vont vagyon értékén alapul. Minél nagyobb a felszámolásra kerülő vagyon, annál magasabb a felszámoló alapidíja. Az alapidíj százalékosan van meghatározva, és fokozatosan csökken a felszámolás alatt lévő vagyon nagyságával. Például az első 25.000 euró esetében 40%, a következő 175.000 euró esetén 25%. További összegekre fokozatosan csökken a százalékos arány, 10%-ra 1 millió euró felett, és végül 1%-ra 50 millió eurón felüli vagyon esetén.⁵¹ A felszámoló további kiegészítő jutalékot kaphat, ha a vagyon értékesítése hatékony volt, és a hitelezők számára jelentős mértékű kielégítést sikerült biztosítani. A bíróság ezt a jutalékot külön megállapíthatja, figyelembe véve az elvégzett munka mennyiségét és a felszámolás eredményességét.⁵²

A francia jogban Franciaországban a felszámoló díjazását a Franciaország Kereskedelmi Törvénykönyve (Code de commerce) szabályozza, különösen a csőd- és felszámolási eljárásokra vonatkozó részekben. A felszámoló díjazására vonatkozó részletszabályokat és mértékeket a rendeleti szintű jogszabályok határozzák meg. A felszámoló díjazása általában két összetevőből áll csakúgy, mint a német jogban. Egyfelől alapját képezi az alapidíj (forfaitaire díjazás) ami egy fix összeg⁵³, amelyet a felszámoló az eljárás során végzett alapvető feladataiért kap. Ez a díjazás a felszámolási eljárás elindításától kezdve megilleti a felszámolót, és a felszámolási eljárás végéig jár neki. A fix díjat a törvény vagy a rendelet határozza meg, és az eljárás bonyolultságától, valamint a cég méretétől is függhet. Másik része a jutalék (proporcionális díjazás). A felszámoló további díjazást kaphat a vagyon értékesítéséből vagy a hitelezők követeléseinek kielégítéséből származó eredmény alapján. Ez a díjazási forma a felszámoló tevékenységének sikerességét tükrözi, és a hitelezők vagyonának megmentésére

⁵¹ Insolvenzrechtliche Vergütungsverordnung (InsVV)

⁵² A pontos díjazást az InsVV 2021-es módosítása rögzíti, és a bíróság által felügyelt vagyon értékétől függ. Például, ha a felszámolás alá vont cég vagyona 100.000 euró, akkor a felszámoló hozzávetőlegesen 31.250 euró alapidíjra számíthat (40%-ot az első 25.000 euróból és 25%-ot a fennmaradó 75.000 euróból). A felszámoló további költségterítéseket is igényelhet az eljárás során felmerülő kiadások fedezésére, például utazási költségek vagy szakértői díjak.

⁵³ Ennek összege felszámolási eljárásonként jár, amelynek összege jelenleg 2351,25 euró. A felszámoló a vagyonértékesítésből és a követelésbehajtásból származó bevételek után fokozatosan csökkenő százalékos arányt kap: például az első 15.000 euró esetén 4,7%, majd 300.000 euró felett ez a százalék 0,941%-ra csökken.

irányuló erőfeszítéseket honorálja. A jutalék összegét a vagyon nagysága, az értékesített eszközök összege és a kifizetett hitelezői követelések aránya alapján számítják ki.

3.5.2. A felszámolók felelősségének összehasonlítása az Európai Unió tagállamaiban

A Fizetéseképtelenségi rendelet szerinti fizetéseképtelenségi szakértők fizetéseképtelenségi eljáráson belüli tevékenységének komoly következményei lehetnek. Valójában az ilyen szakértők kevésbé átlátható magatartása súlyosan sértheti mind a hitelezők, mind az adósok jogait, és mint ilyen, elengedhetetlen, hogy hatékony felelősségi keret álljon rendelkezésre, amely alapján a szakértők felelősségre vonhatók. Leegyszerűsítve a fizetéseképtelenségi szakértőknek tevékenységük során minden törvényi kötelezettséget be kell tartaniuk, és jóhiszeműen kell eljárniuk, amikor mind a fizetéseképtelenségi eljárás céljainak megvalósítására törekszenek. Ha nem járnak el ennek megfelelően vagy súlyosan sértik a hitelezők, adósok vagy harmadik személyek jogait, akkor a felelősségi mechanizmusoknak mind az adós, mind a hitelezők rendelkezésére kell állniuk, hogy időben érvényesíthessék jogaikat.

Összehasonlító szempontból szemtanúi lehettünk annak, hogy ilyen felelősségi mechanizmusok minden vizsgált országban rendelkezésre állnak.

Olaszországban például, ahol a törvény általános kritériumként írja elő a kellő gondosságot, ha a fizetéseképtelenségi szakértőt bírósági határozattal eltávolítják feladatai alól, az új fizetéseképtelenségi szakértő a bíróság vagy a hitelezők előzetes beleegyezésével felelősségi keresetet indíthat az előbbi ellen.⁵⁴

Hollandiában a fizetéseképtelenségi szakértő hamarabb vállalhat felelőssé, mint a hitelezők, az adós, vagy az adós alkalmazottai a törvényi kötelezettségek megszegésének mértékétől függően. A fizetéseképtelenségi szakértőnek meg kell felelnie a holland jog egyik intézményének a „Maclou-szabványnak”, amelyet az ítélkezési gyakorlatban alakítottak ki. A „Maclou-szabvány” azt jelenti, hogy a szakértőnek úgy kell eljárnia, ahogy az ésszerűen elvárható egy olyan szakértőtől, aki kellő rálátással és tapasztalattal rendelkezik, és akinek a saját feladatait precízen és megfelelő szorgalommal kell ellátnia.⁵⁵

Lengyelországban a fizetéseképtelenségi szakértők felelősek minden olyan kárért, amelyet a feladatuk elvégzése során okoznak.⁵⁶

⁵⁴ Article 38 Italian Insolvency Act. The liability has a contractual nature, as said by the decision of Corte di Cassazione, Sez. I civ., 02 luglio 2020, n. 13597 available at <https://www.unijuris.it/node/5253>

⁵⁵ Article 72 Dutch Insolvency Law

⁵⁶ Article 25/1 Polish Restructuring Law and article 160/3 Polish Insolvency Law.

Portugáliában a fizetéseképtelenségi szakértők felelősségre vonhatók jogi kötelezettségeik súlyos vagy ismételt megsértése miatt is. A portugál fizetéseképtelenségi törvény 59. cikke szerint a fizetéseképtelenségi szakértők felelősségre vonhatók az adósnak és a hitelezőknek - mind a fizetéseképtelenség kihirdetésekor már fennálló hitelezők, mind pedig azok a hitelezők, akiknek követelése a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után keletkeztek - okozott károkért, ha vétkes a köteleességszegést bizonyítják. Az 59. cikk (2) bekezdése hozzáteszi, hogy a megbízott szakember még akkor is felelős a hitelezőknek okozott károkért, akiknek követelése a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után keletkeztek, ha az adós vagyona nem elegendő a hitelezők igényeinek kielégítésére.⁵⁷

4. Következtetések, javaslatok

A felszámolók jogállása rendkívül összetett témakör. Nem elégséges az európai uniós fizetéseképtelenségi rendelet és a tagállamok egyes saját fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló törvények komplex elemzése, elengedhetetlen azokat összehasonlítani és összességükben is vizsgálni. Ezért a felszámolók jogállásának különböző szempontjait kellett meghatározni és ezen szempontok alapján összevetni a különböző tagállamok jogait.

Kutatásom eredményeként arra jutottam, hogy ugyan számos elmélet létezik a felszámoló jogállásával kapcsolatban és amit az egyes jogrendszerek elméleti szempontból különbözőképpen értékelnek, azonban levezethető, hogy gyakorlati szempontból az egyes kérdésekben nincs jelentős eltérés.

Egy új csődtörvény megalkotásakor felmerülhet annak átgondolása, hogy minden esetben indokolt-e a felszámolót az adóssal szembeni érdekellentét hiányában az adós törvényes képviselőjének tekinteni. A Cstv. jelenlegi szabályozása azonban inkább arra utal, hogy a felszámoló a Cstv. 51. § alapján indított eljárásokban is az adós törvényes képviselőjeként jár el. Emellett, még abban az esetben is, ha a felszámoló a kifogásra alapozott eljárásban (vagy más helyzetekben) nem az adós képviselőjében, hanem saját nevében folytatná eljárását, indokolt lenne lehetővé tenni, hogy az eljárás során felmerülő költségeit a felszámolási vagyron terhére számolhassa el, legalább megtérítési igényként, minden olyan esetben, amikor a Cstv. által előírt kötelezettségeit teljesíti, illetve amikor ezek teljesítése kapcsán egyes hitelezők kifogást emelnek. Ezen túlmenően, indokolt lehet – az angol jogrendszer mintájára – a bíróság számára mérlegelési jogot biztosítani a költségviselés kérdésében, vagyis lehetőséget adni arra, hogy a bíróság a kifogás alapján indult eljárásban a felszámolót saját költségeinek viselésére

⁵⁷ Article 164 of Portuguese Insolvency Act

kötelezze, amennyiben a kifogásolt intézkedés vagy mulasztás súlyos és kirívó jogszabálysértést valósít meg. A külföldi jogrendszerek elemzése alapján az is megállapítható, hogy a jogalkotó kétféle megközelítést választhat: egyrészt szűkítheti a felszámoló döntési jogkörét, szigorúbb bírói kontrollt vezetve be, és számos, jelenleg a felszámoló hatáskörébe tartozó döntést bírói engedélyhez köthet; másrészt, amennyiben a felszámoló széles körű döntési jogköre a Cstv. szerint fennmarad, biztosítani kell, hogy a felszámoló a kifogás alapján indított eljárásokban felmerült költségeit felszámolási költségként elszámolhassa az adós vagyont terhére, kivéve a kirívóan súlyos jogszabálysértéseket.

4.1. A fizetéseképtelenségi jog harmonizációja az európai unióban

Az európai integráció vitatott gondolat, és mindig is volt. A kommentátorok hagyományosan egymással versengő nézeteket fogalmaznak meg arról, hogy mit kellene magába foglalnia az európai uniós integrációs folyamatnak. Ezek a versengő nézetek két típusba sorolhatók. A kormányközi nézet a tagállamok érdekeit helyezi előtérbe, míg a nemzetek feletti nézet az unió érdekeit hirdeti az EU elsődleges céljaként.⁵⁸ Az előbbi nézet a tagállamok szabályozási rendszereibe való korlátozott uniós „beavatkozást” részesíti előnyben, míg az utóbbi az unió magasabb befolyását és magasabb szintű ellenőrzési jogosítványait részesíti előnyben a nemzeti törvény és politika felett.

Az EU kontextusában az integráció a politikák, elvek és törvények összefogását jelenti a tagállamok között annak érdekében, hogy szorosabban illeszkedjenek egymáshoz. Az ilyen integráció célja egy homogénebb Unió megvalósítása, az egyes tagállamok egyéni infrastruktúráinak és kultúráinak megtartása és védelme mellett. Az EU jelenlegi politikája a „differentiált integráció” megközelítését részesíti előnyben, amely a tagállami politika és preferenciák rugalmas alkalmazkodására utal az uniós politika és jogszabályok végrehajtásának megközelítése során.⁵⁹

A legfontosabb harmonizációs alap az EUMSZ 114. cikke, amely lehetővé teszi az EU számára, hogy szabályozza a magánjog azon elemeit, amelyek közvetlen vagy közvetett akadályokat képeznek a belső piacon a kereskedelem előtt. A belső piac megteremtése, „egy belső határok nélküli térség, amelyben biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása” volt az európai integrációs projekt egyik elsődleges célja.⁶⁰

⁵⁸ P Craig and G de Burca, EU Law: Text Cases and material (OUP 2015) 6.

⁵⁹ Treaty on European Union OJ C 326/13 (TEU) arts 3 and 4.

⁶⁰ Treaty on the Functioning of the European Union OJ C 326/47 (EUMSZ)

A fizetéseképtelenségi ügyeknek erős uniós dimenziója van. Ez azonban nem jelenti azt, hogy működőképes csőd és fizetéseképtelenségi rendszer csak felülről lefelé irányuló harmonizációval valósítható meg, mivel az elmúlt évtizedekben ez volt az európai jogalkotó implikált feltételezése. Míg a felülről lefelé irányuló harmonizáció előnyös lehet a teljes harmonizáció elérése érdekében, az ilyen intézkedések időigényesek is lehetnek, beavatkoznak a nemzeti szuverenitás és a jogi kultúrák szempontjaiba, így a felülről lefelé irányuló harmonizáció uniós intézményi szempontból nehézkessé válik. A fizetéseképtelenségi beépültek a helyi jogrendszerekbe, amint az több területen is látható. Például a legtöbb fizetéseképtelenségi törvény megpróbálja egyensúlyba hozni a versengő célkitűzéseket, például a hitelezők jogainak védelmét, miközben védi az adós, a részvényesek és az ügyfelek érdekeit. A nemzeti fizetéseképtelenségi rendszerek azonban különböző megközelítéseket alkalmaznak ezen érdekelt felek védelmében.

A nemzeti szabályozási tendenciák rövid elemzése azt sugallja, hogy az európai országok hasonló fizetéseképtelenségi rendelkezések és mechanizmusok bevezetése felé haladnak, amelyek a nehéz helyzetben lévő, de életképes vállalkozások megmentésének elősegítésére összpontosítanak, miközben különösen előmozdítják a korai szerkezetátalakításokat, és az adósoknak egy második esélyt adnak. Az országok még a 2019-es GDPR⁶¹ által meghatározott kötelező rendelkezések hiányában is egy közös utat követtek, és tanultak egymás tapasztalataiból, elősegítve ezzel az alulról felfelé irányuló jogi összehangoltság jelentős mértékű megvalósulását. Ennek tényezői az árnyalt különbségek nemzeti érdekekkel, valamint eltérő jogi (pl. társasági, pénzügyi, fizetéseképtelenségi jogszabályok) és jogon kívüli (pl. tulajdonosi és hitelszerkezeti, hitelezési) okokkal magyarázhatók. Továbbá a törvényhozók minden országban kénytelenek voltak reagálni a globalizációra és európai uniós integrációra.

5. Összefoglalás

Jelen fejezet a dolgozat teljes tartalmát foglalja össze, amely a fizetéseképtelenségi eljárások és a felszámolók jogállásának elemzésére fókuszál, különös tekintettel Magyarországra, Franciaországra és Németországra szabályozásaira. A dolgozat kezdetben a magyar fizetéseképtelenségi jog szabályait és a releváns uniós rendeletek háttérét mutatja be, kitérve a felszámolási eljárásban résztvevő fő szereplőkre, különösen a felszámolóra. Ezt követően áttekintést nyújt az Európai Unió fizetéseképtelenségi jogi harmonizációjának folyamatáról,

⁶¹ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

hangsúlyozva az eltérő nemzeti szabályozások közötti különbségeket és hasonlóságokat. A dolgozat bemutatja a német és francia jogszabályok kulcselemeit is, melyek különbözőképpen kezelik a felszámolói jogállást, a bírósági kontrollt és a hitelezők védelmét.

A vizsgálat során a kutatásom célja az volt, hogy feltárja a felszámoló jogállásának sajátosságait, összehasonlítva a három vizsgált jogrendszer előírásait. E különböző megközelítések különösen fontosak a jogharmonizációs törekvések szempontjából, hiszen az EU tagállamaiban a fizetéseképtelenségi jog reformja különböző ütemben zajlik. A dolgozat rámutat arra is, hogy az uniós jogszabályok egyre nagyobb szerepet játszanak a tagállamok fizetéseképtelenségi szabályozásainak alakításában, azonban a felszámolói jogállás terén még mindig vannak különbségek.

A dolgozat egyik jelentős tanulság az volt, hogy a különböző országok jogrendszerei eltérő hangsúlyt helyeznek a bírósági kontrollra és a felszámolók függetlenségére. Míg Magyarországon a felszámolókat szigorúan felügyelik a bíróságok és a hitelezői választmányok, addig Németországban és Franciaországban a felszámolók nagyobb autonómiával rendelkeznek. A német rendszer különösen figyelemreméltó a hitelezői jogok előtérbe helyezése miatt, míg Franciaországban a vállalkozások reorganizációja és megmentése hangsúlyosabb, így a hitelezői érdekek mellett a vállalat fennmaradása is prioritást élvezhet.

A dolgozat tanulsága szerint a magyar fizetéseképtelenségi jogszabályok és a felszámolói tevékenységgel kapcsolatos szabályozás továbbra is reformra szorul annak érdekében, hogy hatékonyabban tudjanak alkalmazkodni a nemzetközi és uniós előírásokhoz. Az összehasonlító elemzés alapján megállapítható, hogy a felszámolói jogállás reformja kulcsfontosságú, különösen a felszámolók felelőssége és a költségek viselése és a hitelezőkkel való elszámolás terén.

Jogszabályjegyzék

129/2023. (IV. 17.) Korm. rendelet a felszámolási eljárás során az adós gazdasági tevékenysége folytatása érdekében való értékesítés veszélyhelyzeti szabályairól

14/2021. (X.29.) SZTFH rendelet a felszámolók névjegyzékéről

1881. évi XVII. törvénycikk, 93. §.

1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról

2/2008. Polgári jogegységi határozat

A francia Kereskedelmi Törvénykönyv

Article 72 Dutch Insolvency Law

Article 25/1 Polish Restructuring Law and article 160/3 Polish Insolvency Law.

Article 164 of Portuguese Insolvency Act

A Tanács 1346/2000/EK rendelete (2000. május 29.) a fizetéseképtelenségi eljárásról

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetéseképtelenségi eljárásról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

EBH2015.

Insolvency Code of 5 October 1994 (Federal Law Gazette I, p. 2866), as last amended by Article 2 of the Act of 7 May 2021 (Federal Law Gazette I p. 850)

Insolvenzrechtliche Vergütungsverordnung (InsVV)

Kúria Gfv. VII. 30.468/2018/5.

Irodalomjegyzék

A Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-elemző Csoport: „A felszámoló jogállása a Cstv. 51. §-ában meghatározott kifogás alapján indult eljárásban” tárgykörben felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye. 2016.E1.II.JGY.G.1.

Alain Pietrancosta- Sophie Vermeille: A critical appraisal of french bankruptcy law through the lens of the law and economics movement: a solution for the future? (2010)

Fővárosi Ítéltábla 11.Fpkf.43.170/2020/2. A fizetéseképtelenségi főeljárás vagy területi fizetéseképtelenségi eljárás kezdeményezése nemzetközi joghatósági utalás, amely az eljárás sajátosságaira tekintettel a kérelem záró részéhez tartozó külön jogszabály által megkívánt tartalmi feltétel, amely feltüntetésének hiánya miatt az eljárás nem szüntethető meg.

Hess – OberHammer – Pfeiffer: Study for an evaluation of Regulation (EC) No 1346/2000 on Insolvency Proceedings (A fizetéseképtelenségi eljárásokról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet értékelő tanulmánya)

Hoffman István, "A csődeljárás és a felszámolási eljárás elmélete és gyakorlata", Wolters Kluwer, 2020.

J-L. Vallens, „Flexibility in France”, Eurofenix 2009

Juhász László: Egy új csődtörvény megalkotásának egyes aktuális kérdései – I. rész-VII. rész Céghírnök HVG-ORAC Kiadó Budapest 2020.

Juhász László: A magyar fizetéseképtelenségi jog kézikönyve I-II. HVG Orac 2022

Karl Larenz – Mandred Wolf – Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Rechts (München:C.H. Beck 2004) 844.

MUZSALYI Róbert: A hitelezői igénybejelentés határideje a felszámolási eljárásban – szemelvények a Kúria legutóbbi döntéséből. Céghírnök, 2019/7. 3.

Neiger, Kókai, Papp Ügyvédi Iroda. Jogpontok kiskönyvtár. Felszámolás (2020)

Reinhard Bork: *Einführung in das Insolvenzrecht* (Tübingen: Mohr Siebeck 2014) 34

P Craig and G de Burca, EU Law: Text Cases and material (OUP 2015) 6.

P. Omar: A reform in search of a purpose: French insolvency law changes (again!) (2014). International Insolvency Review 201

TÓTH Tímea: A határokon átnyúló fizetéseképtelenségi eljárások COMI-val kapcsolatos problematikája. Gazdaság és Jog, 2009/6. 9-15.

Treaty on European Union OJ C 326/13 (TEU) arts 3 and 4.

Treaty on the Functioning of the European Union OJ C 326/47 (EUMSZ)

Werner Flume: *Allgemeiner Teil des bürgerlichen Rechts, Bd. II: Das Rechtsgeschäft* (Berlin Heidelberg: Springer 21975) 781 (§ 45 I 2).

Mellékletek

Amennyiben titkos a dolgozat, a belső címlap elé kell beilleszteni!

TITKOSÍTÁSI KÉRELEM

Alulírott _____ (Neptun-kód: _____) _____ szak
hallgatója kérelmezem, hogy a _____ című
szakdolgozatom/diplomadolgozatom⁶² (konzulens(ek) neve: _____) a
Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (a továbbiakban: TVSZ) 95.
§ (5) bek. c) pontja alkalmazásával titkosításra kerüljön. Tudomásul veszem, hogy kérelmem
jóváhagyása esetén a dolgozat titkosítása a TVSZ 95. § (5) bek. c) pontja alapján a sikeres védést
követő 5 évre szól.

Kelt: _____ (település), _____ (dátum)

a hallgató aláírása

Alulírott⁶³ _____ (cég képviselőjének neve, beosztása), mint a
_____ (cég neve, címe) képviselője kérem a
_____ (cég neve) által nyújtott adatok felhasználásával
_____ (hallgató neve) (Neptun-kód: _____) által készített,
_____ című szakdolgozat/diplomadolgozat⁶⁴ titkosítását.

Kelt: _____, _____

a képviselő aláírása

A titkosítási kérelmet ENGEDÉLYEZEM / NEM ENGEDÉLYEZEM.

Elutasítás esetén indokolás: _____

Kelt: _____, _____

⁶² A megfelelő kiválasztandó és meghagyandó, a másik törlendő.

⁶³ A céges partner kiegészítő kérése nem kötelező, amennyiben nem kerül bekérésre, törölhető a nyomtatványról.

⁶⁴ A megfelelő kiválasztandó és meghagyandó, a másik törlendő.

A **piros színnel** jelölt részek nyomtatás előtt törlendők a nyomtatványról, továbbá a lábjegyzetek is.

szakfelelős aláírása

1. sz. függelék – Hallgatói és konzulensi nyilatkozat minta
RÉSZE A DOLGOZATNAK!

NYILATKOZAT

Alulírott _____, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Felszámolási és vagyongazdálkodási szakközgazdász/specialista szakirányú továbbképzési szak levelező tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem.

Hozzájárulok ahhoz, hogy Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: _____ év _____ hó _____ nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: _____ év _____ hó _____ nap

Belső konzulens

***Kérjük a megfelelőt aláhúzni!**

A DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

A felszámoló jogállásának összehasonlítása Magyarországon és az EU-ban **dr. Késely Dalma**

Felszámolási és Vagyonfelügyeleti Szakirányú Továbbképzési Szak – Levelező tagozat
Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

Belső témavezető: dr. Csákay Zoltán mestertanár

Külső témavezető: dr. Kacsándi Zsolt felszámolóbiztos

Jelen dolgozat célja nem a csődeljárás, hanem elsősorban a felszámolási eljárás bemutatása, azon belül is a felszámoló, mint az eljárásban résztvevő kulcsfontosságú fél részletes elemzése. Továbbá vizsgálja a különböző európai uniós tagállamok nemzeti fizetéseképtelenségi jogát, valamint a felszámoló jogállását. Előzőek alapján pedig készíték egy összehasonlító elemzést az említett jogterületek és a magyarországi szabályozásokról.

A dolgozat második fejezete szakirodalmi áttekintést nyújt a felszámolási eljárásban résztvevő felekről, különös tekintettel a felszámoló, az adós és a hitelezők szerepére. A fejezet kitér az EU fizetéseképtelenségi rendeleteire, amelyek fontos jogharmonizációs eszközként szolgálnak, valamint részletesen ismerteti a magyar, német és francia jogi szabályozásokat. A fejezet célja az európai fizetéseképtelenségi jogi környezet megértése, valamint a felszámolók jogállásának nemzeti szintű szabályozása. A harmadik fejezet a kutatás célkitűzéseit, módszertanát és forrásait mutatja be, valamint részletesen összehasonlítja a felszámoló jogállását a magyar és a többi nemzeti jogban. Ez a rész kiemeli a felszámoló feladatkörének főbb elemeit, a felelősségét, a költségek viselését, valamint a felszámolók ellen indított kifogásokat. A dolgozat végül a negyedik fejezetben vonja le a főbb következtetéseket. Ez a fejezet összegzi a kutatás eredményeit, és rámutat arra, hogy a jogharmonizáció érdekében milyen további lépések lennének szükségesek a felszámolók jogállásának reformja terén.

DIPLOMADOLGOZAT BÍRÁLATI LAP

A dolgozat készítőjének neve, Neptun kód / Candidate's name, neptun code:

A dolgozat készítőjének szakja, tagozata, képzési helye / Candidate's department, training place:

A dolgozat címe / Title of the thesis:

A bíráló neve, beosztása, szervezeti egység / Thesis evaluator's name, title, department:

A dolgozat nem fogadható el/ The thesis cannot be evaluated if:

- súlyos szakmai tévedéseket tartalmaz / it contains major technical errors,
- szegényes a felhasznált forrásmunkák köre, / the amount of sources used is not efficient,
- súlyosan megsérti a tartalmi formai követelményeket / or it severely violates the formal requirements.

Plágium, hivatkozás nélküli jelentős szövegfelhasználás esetén a dolgozat összpontszáma: 0! / In case of plagerism, when the sources of quotations are not indicated, the total score of the thesis is 0. Kérjük jelölje az értékelésének megfelelő pontszámokat az 1-től 5-ig terjedő pontskálán.

I. Témaválasztás / Choice of topic

1. Célkitűzések, logikai ív, koherens gondolatmenet / Objectives, logical and coherent train of thoughts:

1 2 3 4 5

II. Szakirodalmi feldolgozás / Use of literature

2. Az elméletek, fogalmak, modellek ismerete, alkalmazása / The knowledge and application of theories, concepts and models:

1 2 3 4 5

3. Elemző, értékelő, összehasonlító, kritikai észrevételek / Analytic, evaluative, comparative and critical observations:

1 2 3 4 5

4. Szakirodalmi hivatkozások / Literature references:

1 2 3 4 5

III. Egyéni vizsgálat (amennyiben a dolgozat szakirodalmi áttekintés témájú, az itt szereplő kérdéseket a szakirodalom feldolgozásának színvonala alapján szükséges értékelni) / **Personal research (if the thesis is a literature review, these questions should be evaluated according to the quality of reviewing)**

5. A kutatási kérdések/hipotézisek / Stating research questions/hypotheses:

1 2 3 4 5

6. Az adatgyűjtés és adatfeldolgozás módszertana/ The method of data collection and processing:

1 2 3 4 5

7. Elemzőképesség / Analytical skills:

1 2 3 4 5

8. Következtetések és javaslatok / Conclusions and suggestions:

1 2 3 4 5

IV. Formai követelmények / Formal requirements

9. A dolgozat stílusa / The style of the thesis:

1 2 3 4 5

10. A dolgozat struktúrája / The structure of the thesis:

1 2 3 4 5

A DOLGOZAT ÖSSZPONTSZÁMA / TOTAL SCORE OF THESIS: _____

Plágium / Plagiarism: Elfogadható színvonalú forráskezelés / Acceptable use of literature*

Érdemjegy /Final grade:

0-25 pont: elégtelen/insufficient (1)

26-31 pont: elégséges/sufficient (2)

32-38 pont: közepes/satisfactory (3)

39-44 pont: jó/good (4)

45-50 pont: jeles/excellent (5)

Védésre javaslom / I recommend it for final examination*: **igen** **nem**

ÉRDEMJEJY / GRADE: _____

Általános összefoglaló vélemény a dolgozatról / General, summarizing opinion about the thesis:

A bíráló szakmai kérdései / Questions of the thesis evaluator:

Kelt: _____ év _____ hó _____ nap

Bíráló neve és beosztása
Bíráló munkahelye

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:

DR. KÉSELY DALMA

A Hallgató Neptun kódja:

SGCO 01

A dolgozat címe:

A felszabaduló jogállásnak összehasonlítása Magyarországon és az EU-ban

A megjelenés éve:

2024

A konzulens intézetének neve:

Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

A konzulens tanszékének a neve:

Nemzetközi Szabályozási és Gazdasági Jogi Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

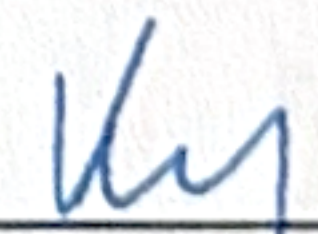
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védelmet követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024 év 11 hó 04 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

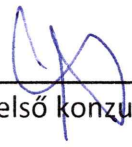
NYILATKOZAT

Dr. Késely Dalma (hallgató Neptun azonosítója: **SGCO01**) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: 2024 év 11 hó 04 nap

belső konzulens

1 A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

2 A megfelelő aláhúzendő.

3 A megfelelő aláhúzendő.